

J I Ř Í B Í L E K

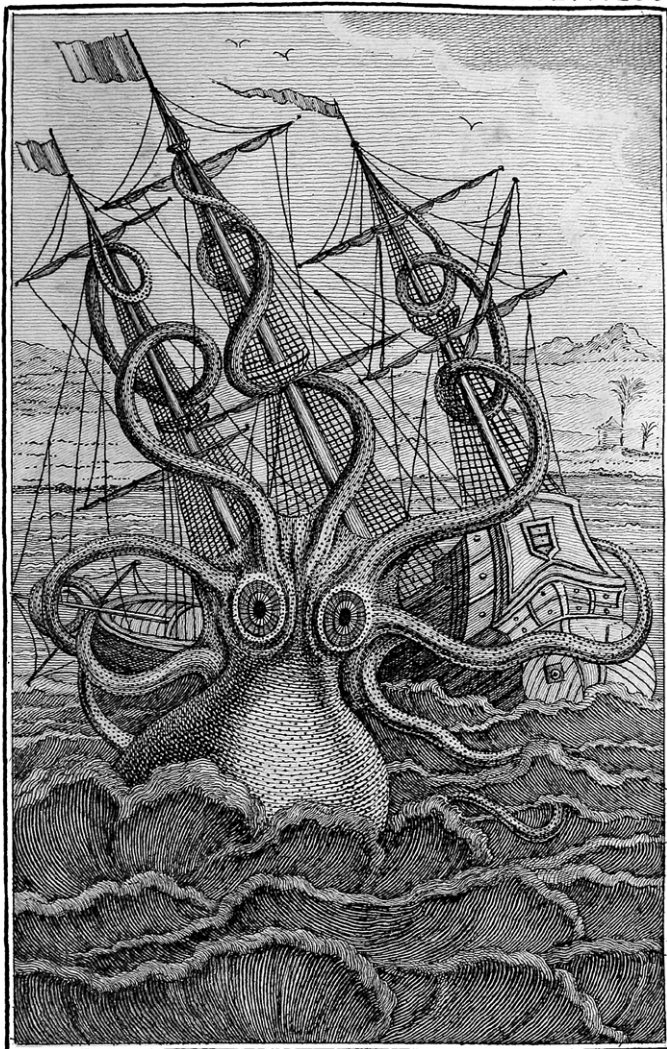
TROJÚHELNÍK ZÁHAD A LEGEND

TAJEMSTVÍ BERMUDSKÉHO TROJÚHELNÍKU

TROJÚHELNÍK

ZÁHAD A LEGEND

Denis-Monfort del.

LE POULPE COLOSSAL.

E. Vernet sc.

Námořní katastrofy v bermudském trojúhelníku
bývaly často přičítány zejména mytickým tvorům...

J I Ř Í B Í L E K

TROJÚHELNÍK ZÁHAD A LEGEND

TAJEMSTVÍ BERMUDSKÉHO TROJÚHELNÍKU

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Jiří Bílek, 2019
Cover © Lukáš Tuma, 2019
Photos © archiv autora, 2019
Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2019

ISBN 978-80-7557-188-5 (print)

ISBN 978-80-7557-707-8 (ePub)

ISBN 978-80-7557-708-5 (mobi)

ISBN 978-80-7557-709-2 (pdf)

OBSAH

ÚVODEM.....	13
CO SE O NĚM PÍŠE A JAKÝ JE?	16
Kdo má pravdu? – Představuje se místo děje.....	16
„Klasik“ literatury o bermudském trojúhelníku Charles Berlitz.....	18
Jeho předchůdci i následovníci	20
„Klasik“ oponente Lawrence David Kusche	25
Noviny a časopisy o „trojúhelníku smrti“	28
Internetové stránky věnované bermudskému trojúhelníku.....	30
Ludvík Souček a Zdeněk Kukul o bermudských záhadách	31
Trojúhelník ztracených lodí, letadel a lidí	32
Představuje se místo děje.....	33
Více variant „trojúhelníku smrti“	33
Trochu geografie	36
Bermudy, Portoriko, Bahamy.....	42
ZNÁMÉ I NEZNÁMÉ PŘÍPADY, ZÁHADY A LEGENDY....	47
Začalo to již před pěti stoletími?	47
Objevil Kolumbus jen Ameriku?.....	48
„Moře klidu“ nebo „moře hrůz“?	50
Svědectví plavčíka	52
Ztrácejí se „objevitelé“ Ameriky	54

„Stříbrné flotily“ jdou ke dnu.	55
Záhadná zmizení se množí.	57
Na scénu vstupují piráti	58
Záhady a legendy devatenáctého století	62
Mizejí dvě lodě v jednom roce.	62
Legenda o krásné Theodesii.	63
Příběh statečného kapitána.	65
Loď bez posádky	71
Legendární <i>Mary Celeste</i>	71
Kapitán Moorehouse vypovídá	73
Vyšetřování vede do slepé uličky.	77
Legendy a jejich širitelé i „očítí svědci“.	79
Zájem o legendu neochabuje	82
Nejúspěšnější verze	84
Nešťastní kadeti	88
Obrat o 180 stupňů	89
Záhada je vysvětlena?	91
Opuštěný přízrak.	92
Čtyři případy s otazníkem	93
Případy první poloviny dvacátého století.	94
Námořník-legenda.	94
Mizí první letadlo	97
Neobjasněný osud <i>Cyclopsu</i>	98
Hypotézy se množí	100
Záhada rozluštěna?	101
„Černá série“ počátku dvacátých let	102
Další oběti „trojúhelníku smrti“ do roku 1945	112
Novodobá historie trojúhelníku	
začíná v prosinci 1945	122
Záhadné zmizení letky Avengerů	123
Znovu opuštěná loď.	140
Ztrácejí se další letouny.	140
Případy padesátých let	150

Neklidné šesté desetiletí	156
Oběti sedmdesátých a osmdesátých let	170
Dochází záhadným silám dech?	177
NA VLNÁCH FANTAZIE A VE VÍRU VÝMYSLŮ	182
Znovu o zmizení posádek a lodí	182
Černý pes na plachetnici <i>Sea Bird</i>	182
Rosalie a její družky.	185
Legenda o bludném Holanďanovi	193
Fantazie bez hranic i zábran	200
Podobnosti čistě náhodné?	200
Fantazie autorů záhad nezná mezí	206
Neuvěřitelná svědectví.	213
Světla v moři	213
Jevy ve vzduchu	214
Poruchy elektrických a navigačních přístrojů	216
Podivná mlha	217
Záhadné hlasy	219
UFO aneb vše je dílem mimozemšťanů	221
Žlutá trubka s modrými (červenými) plameny	225
JSOU ZÁHADNÁ ZMIZENÍ SPECIFIKOU ATLANTIKU?	227
Podivné události a jevy v jiných mořích a oceánech	227
Hřbitovy lodí	227
Ztracené lodě	232
Neznámá plavidla	236
Opuštěné lodě	239
„Mrtvé“ lodě.	241
Ztracená letadla	242
„Dábelské moře“	245
Světelná kola a pásy	248
Předměty vynořující se z moře	250

Zvláštní mlha	251
Zážitek mechanika Schneidera	252
Rozum v koncích?	253
HLEDÁNÍ SPOLEČNÉHO JMENOVATELE – DOMNĚNKY, HYPOTÉZY, TEORIE	259
Za vším hledejte UFO?	259
Mimozemšťané a UFO	260
Atlantida	261
Podmořská civilizace	265
Kosmická katastrofa	265
Philadelphia Experiment	266
Od pirátů k pojišťovacím podvodům	270
Mohou za vše piráti?	270
Hromadné otravy	275
Vzpoury posádek	276
Pojišťovací podvody	277
Příčiny zcela pozemské	282
„Mrtvé vody“, obří, slapové a sešové vlny a vlny tsunami	282
Podmořské sopky	285
Vodní víry	285
Vzdušné víry	285
Turbulence	286
Atmosférické výbuchy	287
Jiné příčiny	287
Hypotézy a názory vědců	289
„Hlas moře“	289
„Bludné“ proudy	291
Antivír	292
„Přírodní laser“	293
„Podmořský vodopád“	294
Pukliny v mořském dnu	294

Zpěňená voda.....	295
Kysličník uhličitý.....	297
Chemoluminiscence.....	297
Gravitační odchylka.....	297
Precesní síly.....	298
Magnetické anomálie.....	299
Jiný rozměr.....	299
Gravitační anomálie.....	301
Tranzienty neboli „okna“.....	302
Kritické zóny.....	302
Uzlové body.....	304
Levitující ostrovy?.....	306
Cestou výzkumů a experimentů.....	308
Vědecké experimenty a výzkumy.....	308
Co vědci zjistili?.....	310
Výpravy výzkumníků – amatérů.....	313
Jakou cestou se dopátrat pravdy?.....	314
Závěrem.....	318
Tabulky.....	321
Mapy.....	334
Hlavní použitá literatura.....	340

„Věřím, že události v přírodě jsou řízeny přísnějším a závažnějším zákonem, než jaký uznáváme, když mluvíme o tom, že jedna událost je příčinou druhé...“

Albert Einstein

„Neuvěřitelné nemusí být neskutečné.“

Ruské přísloví

ÚVODEM

The Bermuda Triangle – bermudský trojúhelník. Toto pojmenování se poprvé objevilo v únoru 1964 a ihned vzbudilo pozornost čtenářů. Brzy přešlo i do jiných jazyků: *Das Bermuda Dreieck*, *Triangle des Bermudes*, *Triangolo della Bermuda*, *Triángulo de Bermudas*, *Bermudskij treugolnik*, *Trójkąt Bermudzki* a tak bychom mohli pokračovat.

Současně se začaly používat i další názvy jako „trojúhelník smrti“, „dábelický trojúhelník“, „smrtící trojúhelník“, „trojúhelník strachu“, „trojúhelník tragédií“, „trojúhelník záhad“, „trojúhelník chaosu“, „přístav zmizení“, „přístav zmizelých lodí“, „moře neštěstí“, „moře zmizelých lodí“, „dáblovlo moře“, „moře vúdú“, „moře zatracenců“, „hřbitov Atlantiku“, „nebeská past“, „oblast číhajících UFO“ aj. Význam však zůstal ve všech případech stejný – pojmenování prostoru Atlantského oceánu, kde došlo a dochází k podivným mizením lodí a letadel a kde posádky a cestující opouštějí bez zjevných důvodů paluby lodí, aby zmizeli beze stopy.

O jaký prostor se jedná? Úřední oběžník VII. oblasti Pobřežní stráže Spojených států (*United States Coast Guard*) č. 5 720 uvádí: „Bermudský neboli dábelický trojúhelník je pomyslná oblast při jihovýchodním atlantském pobřeží USA známá vysokým počtem neobjasněných zmizení lodí, malých člunů a letadel. Vrcholy trojúhelníku se nacházejí přibližně na Bermudách, v Miami (Florida) a San Juanu (Portoriko).“

Přestože „novinové články a knižní bestsellery sugerují, že létání nad tímto záhadným prostorem se rovná překročení pekelné brány“, jak uvádí Federální úřad letectví Spojených států (FAA), posádky letadel našich aerolinií létající nad touto oblastí a dříve i námořníci našich zaoceánských lodí měli a mají jiný názor. Potkalo je tady sice mnoho nepříjemností spojených s mořskými bouřemi, silnými větry a dalšími přírodními živly, ale rozhodně zde nezažili nic záhadného a tím méně nadpřirozeného nebo mimozemského.

NEZNAMÝ JEV V ATMOSFÉŘE

aneb další teorie,
která by mohla osvětlit záhadné katastrofy

v trojúhelníku smrti

Washington/Santo Domingo / ČTK
Z Dominikánské republiky přicházejí podrobnosti o spoušti, kterou po sobě zanechal uragán David. Počet obětí se zvýšil na 950 a není konečný. Agentura Reuter odhaduje toto číslo na 3000. Státisíce osob přišly o příbřeží, katastrofální je zásobování potravinami. . . .
Zpráva z tisku

Bermudský trojúhelník

trojúhelník SMRTI

Vědecký výzkum ty-
shelajku, jež je spo-
spěšně zakončen. Pi-
Atlantika.

Sovětské oceánogra-
zjistili, že v oblast
ostrovů, Bermudam
břežím USA vznikl
ní jvy - mohutní
měru až 2000

EXISTUJÍ
Tajemství
BERMUDSKÉHO
TROJÚHELNÍKU?

znovu „Bermudský trojúhelník“

V loňském šestačtyřicátém čísle Květu jsme přiv-
nesli obsáhlý výřez z bestselleru západního kniž-
nímu v jihozápadní části Atlantického oceá-
nu u jihozápadního pobřeží USA. smutně proslulé ú-
bezpečí stop přes sto lodí a v období proslulé ú-
lově válce čtrnáct letadel. O „bermudském ú-
helníku“ psal veškerý světový tisk.
Nyní se v časopise Los Angeles Times zpráva
zpráva poněkud odlišná. Federá-
tura FAA oznámila pověsti, že se
mizelo v prostoru „bermudského
tala obětí tajemných či nadpřiro-
mysl. S tím se ostatně vždy stotož-
tumně uvažující lidé.

CO ODHALIL

Onen tajuplný a zneklápaný trojúhelníkový výsek Atl-
ho oceánu s vrcholy na Floridě, Bermudách a Portoriku
přízraků, kde beze stop už celé desetiletí záhadně mizí
lodí a letadel. Dábelský trojúhelník a hřbitov Atlanti-
jednoduše bermudský trojúhelník, jak to nepochopitelně
bývá nazýváno.

Návrat z bermudského trojúhelníku

konec záha

Existují tajemstva v Bermudskom trojuholníku?

OTAZNÍKY VÝPRAVY DO „TROJÚHELNÍKU SMRTI“:

„Jestli je to past, tak nesklapla,
protože jsme se všichni vrátili
domů živi a zdraví.“ říkájí
účastníci výpravy. Jejich cílem
bylo provést výjimečný pokus
psychometrie. „Chtějí bychom
se dozvědět pravdu o trojúh-
elníku smrti.“ A po chvílce
odmíky Ambrogio Fogar dodá-
vá: „Nebo alespoň část
pravdy.“

Právě ten zanechal a snad je teď
nejistot, než bylo
rojúhelník smrti“ je
rojúhelník smrti“ je
která se rozkládá
mezi Bermudami,
Antilami (Zápis-
jednou psal). Je-
na je dlouhá př-
třicet kilometrů.
Třicet let zmizelo
oblasti víc než tisíc
pres sto lodí a let-
Vždy beze stop
nal.

NEBEZPEČÍ U BERMUD A NOVÉHO ŠKOTSKA

Jsou však jejich názory směřovatné, když desítky a stovky jiných pilotů, námořníků i cestujících naopak viděly a prožily v bermudském trojúhelníku věci podivné a nevysvětlitelné, ba mnozí z nich se údajně stali dokonce svědky záhadných či přímo mimozemských a přírodními zákony nevysvětlitelných jevů?

Následující text vznikl nejen na základě dosud vydané „trojúhelníkové“ literatury, novinových a časopiseckých článků a internetových stránek, ale především údajů poskytnutých lodními a leteckými společnostmi, vedením přístavů a letišť, pojišťovnami i dalšími orgány a organizacemi, u nichž byla naděje ověřit někdy velmi kusé údaje uváděné v literatuře. Ne vždy se to podařilo, přesto bylo možné mnohá „záhadná“ zmizení zbavit jejich „záhadnosti“.

Vydání, které držíte v ruce, je již druhé. Přestože od prvního uplynula již tři desetiletí, je pro autora nemalou satisfakcí, že ani po této době nemusel sáhnout k výraznějším změnám textu, stačilo ho pouze doplnit především o nově získané údaje, zaznamenané případy a nejnovější teorie pokoušející se vysvětlit jevy, k nimž v oblasti mezi Floridou, Bahamskými ostrovy a Bermudami došlo, dochází a nepochybně bude dál docházet.

O bermudském trojúhelníku již většina čtenářů něco četla nebo slyšela a nepochybně se setkala s velmi odlišnými nebo někdy i zcela protichůdnými názory na události, které se v něm odehrály nebo měly odehrát. Je proto pochopitelné, že čtenář je často na rozpacích, jak se na problematiku „trojúhelníku smrti“ dívat. Tím spíše, že knih v češtině nebo slovenštině (včetně překladů) na toto téma je velmi málo a časopisecké články či internetové stránky nemohou vzhledem k svému rozsahu poskytnout dostatek informací a i nějaký ucelenější pohled.

Proto nebude na škodu se nejprve seznámit se základní literaturou o bermudském trojúhelníku a s jejími autory, abychom poznali, o co se vlastně vedou vleklé spory, jakými prostředky a metodami i proč se zatím nepodařilo dospět k všeobecně přijatelnému závěru. Představíme si také prostor, v němž se budeme na dalších stránkách pohybovat, z geografického hlediska.

CO SE O NĚM PÍŠE A JAKÝ JE?

Kdo má pravdu?

Literatura o bermudském trojúhelníku je neobyčejně rozsáhlá. V dubnu 1973 sestavili Lawrence David Kusche a Deborah Blouinová bibliografii, která zahrnovala několik set knižních titulů od přibližně dvou set autorů. Od té doby počet prací i autorů podstatně vzrostl a dnes by asi podobný a hlavně úplný seznam bylo velmi nesnadné sestavit.

Všechny tituly literatury o trojúhelníku lze rozdělit zhruba na dvě skupiny. První, mnohem početnější, se snaží dokázat, že v tomto prostoru Atlantiku došlo a dochází k podivným událostem, jejichž podstata a příčina se vymyká současným možnostem lidského poznání, protože většinou odporuje známým přírodním zákonům. Druhá skupina, méně početná, tvrdí, že zde k ničemu takovému nikdy nedošlo a ani dojít nemohlo, že vše je pouze záležitostí lidské fantazie a spekulací.

Obě skupiny prací je možno dále rozdělit na původní (jichž však zdaleka není tolik, jak by se mohlo na první pohled zdát) a na ty, které z nich čerpají a samy o sobě nepřinášejí nic nového. Tato skupina je velmi početná. Vedle desítek knižních titulů do ní můžeme zařadit i stovky a tisíce časopiseckých a novinových článků a v posledních letech i internetových příspěvků často značně pochybné úrovně. Právě jejich autoři se někdy zcela vědomě dopouštějí nepřesností a omylů, vymýšlejí si nové a hlavně atraktivnější detaily, z nichž mnohé se pak dostávají do knižních titulů a jsou považovány za prokázané skutečnosti.

MORE SHIPS ADDED TO MYSTERY LIST

Almost Simultaneous Disappearance Without a Trace Regarded as Significant.

FOUL PLAY IN DEERING CASE

State Department Goes on Record as Suspecting It in the Fate of the Crew.

Special in the New York Times. WASHINGTON, June 11.—The names of two more vessels which have disappeared off the Atlantic coast of the United States were added by the Department of State today to the list of those believed to have been victims of foul play in the disappearance of the crew of the American ship Deering. The ship was last seen off the coast of North Carolina last June 10. The State Department announced that all the vessels mentioned in the list were the victims of foul play in the disappearance of the crew of the American ship Deering. The State Department announced that all the vessels mentioned in the list were the victims of foul play in the disappearance of the crew of the American ship Deering.

COLLIER CREWLE A MONTH

Vessel With 293 Persons Aboard Last Heard From on March 4.

WAS THEN IN WEST INDIES

Touched at Port There on Her Way from Brazil with a Cargo of Manganese.

RADIO SEARCH UNAVAILING

Ship in Command of Naval Reserve—Commander Gottschalk and Many Men Aboard.

Special in the New York Times. WASHINGTON, June 11.—The search for the missing collier, the *USS Deering*, was extended today to include the West Indies. The ship was last heard from on March 4, when it was in the West Indies. The ship was in the West Indies on its way from Brazil with a cargo of manganese. The ship was in the West Indies on its way from Brazil with a cargo of manganese.

WEDNESDAY, JANUARY 10, 1962

Atlantic With 9 Aboard

Search for missing vessel continues. The search for the missing vessel, the *USS Deering*, continues. The search for the missing vessel, the *USS Deering*, continues. The search for the missing vessel, the *USS Deering*, continues.

Navy Plane With 42 Lost; Search Is On Over Atlantic

A four-engined Navy Super-Constellation with forty-two persons aboard is missing and presumed lost on a transatlantic flight. The Navy announced last night. All available ships and planes were engaged in a vast search and rescue operation covering a path 120 miles wide from the New Jersey coast to the Azores.

NEHRU SAYS PEACE IS RED CHINA'S AIM

He said that the most serious fear of them was that the Chinese would use the plane as a bargaining chip. He said that the most serious fear of them was that the Chinese would use the plane as a bargaining chip.

Great Hunt on for 27 Navy Fliers Missing in Six Planes Off Florida

The search for the missing Navy fliers continues. The search for the missing Navy fliers continues. The search for the missing Navy fliers continues.

U. S. Fuel Plane Lost in

Plane and ship searched for the last heard from the crew. The search for the missing fuel plane, the *USS Deering*, continues. The search for the missing fuel plane, the *USS Deering*, continues.

ENDS AIRMAN SEARCH

The search for the missing airman, the *USS Deering*, ends. The search for the missing airman, the *USS Deering*, ends.

5 DEPARTMENTS IN INQUIRY

The search for the missing vessel, the *USS Deering*, involves five departments. The search for the missing vessel, the *USS Deering*, involves five departments.

Captain's Daughter and Porting Passer Her Government to Make Its Search.

The search for the missing vessel, the *USS Deering*, involves the search for the captain's daughter. The search for the missing vessel, the *USS Deering*, involves the search for the captain's daughter.

30-Passenger Airliner Disappears In Flight From San Juan to Miami

The search for the missing airliner, the *USS Deering*, continues. The search for the missing airliner, the *USS Deering*, continues.

AILRINER HUNT EXTENDED

The search for the missing airliner, the *USS Deering*, is extended. The search for the missing airliner, the *USS Deering*, is extended.

But No Trace of Puerto Rico Plane Is Found

The search for the missing Puerto Rico plane, the *USS Deering*, continues. The search for the missing Puerto Rico plane, the *USS Deering*, continues.

MIAMI, Fla., Dec. 28.—

The search for the missing vessel, the *USS Deering*, continues. The search for the missing vessel, the *USS Deering*, continues.

MIAMI, Fla., Dec. 28.—

The search for the missing vessel, the *USS Deering*, continues. The search for the missing vessel, the *USS Deering*, continues.

„Klasik“ literatury o bermudském trojúhelníku Charles Berlitz

Nejvýznamnějším reprezentantem prvního směru, který se snaží stůj co stůj dokázat výjimečnost bermudského trojúhelníku a jeho záhadnost, byl a zůstává Američan Charles Berlitz, narozený v zámožné rodině v New Yorku v listopadu 1914. Protože ovládal 32 jazyků, sloužil nějaký čas u armádní zpravodajské služby. Jako amatérský archeolog a potápěč se od roku 1960 věnoval problematice podmořských civilizací a záhad více než tři desetiletí a vydal, hlavně v sedmdesátých letech, řadu publikací, na nichž spolupracoval s mnoha odborníky různých profesí. Zejména jeho práce *The Bermuda Triangle (Bermudský trojúhelník)* z roku 1974 je základním východiskem pro všechny, kdo se o tuto problematiku zajímají. Autor v ní shrnul velké množství záhadných událostí, k nimž zde skutečně i údajně došlo, i většinu do té doby vyslovených hypotéz a pokusů o jejich vysvětlení. Byla už přeložena nejméně do třiceti jazyků a celkový počet vydaných výtisků prý překročil dvacet milionů. Neméně úspěšná

*Charles Berlitz při natáčení filmového dokumentu
o bermudském trojúhelníku*

AVON / 38315 / \$2.25

ANOTHER BLOCKBUSTER MOVIE
FROM SUNN CLASSIC PICTURES!

Charles Berlitz

The Bermuda Triangle

THE
ORIGINAL
#1
SHOCKWAVE
BESTSELLER!

Obálka nejznámější práce Charlese Berlitze

byla i jeho další kniha *Beze stopy* vydaná v roce 1977. Berlitz se dožil věku 89 let a zemřel v prosinci 2003 na Floridě.

O přístupu Ch. Berlitze ke zpracování této problematiky si zde řekněme jen to nejpodstatnější – výběr faktů, jejich výklad, řazení i způsob líčení událostí jednoznačně směřují ke konečnému cíli, jímž je snaha dokázat, že v bermudském trojúhelníku se děje přinejmenším něco velice podivného, co může mít jen stěží přirozený pozemský původ. Za všechna zmizení lodí, letadel i lidí, za všechny další podivné jevy a události mohou podle autora neznámé bytosti z kosmu, které zde prý loví lodě a letadla nebo alespoň jejich posádky, aby je mohly studovat a připravit se tak (naštěstí jen snad) k útoku na naši planetu. Na neznámém místě bermudského trojúhelníku mají údajně hluboko na dně Atlantiku nebo vysoko nad ním svou základnu. Protože disponují velmi vyspělou a pro nás zcela neznámou technikou, mizí lodě i letadla doslova beze stopy, a to tak rychle, že ani nestačí vyslat signál SOS.

Ch. Berlitz tvrdí, že „usiluje o komplexní vysvětlení tajemných úkazů v nejzáhadnější zóně všech oceánů a moří“. Zdůrazňuje přitom zejména „záhadný posun prostoru a času, který přenáší oběti do jiných rozměrů“. V bermudském trojúhelníku má být skryto jakési „okno, které vede do neznámé dimenze a pro nás pozemšťany odtud již není cesty zpět“.

Je třeba objektivně přiznat, že díky spolupráci s řadou specialistů a odborníků (například u knihy *The Bermuda Triangle* to bylo 43 profesorů, ředitelů vědeckých institucí, astronomů, vojenských odborníků atd.) působí Berlitzova díla velmi přesvědčivě a hodnověrně. V některých případech totiž přinášejí taková fakta a pohledy (většinou velmi originální), jímž se nedá upřít jistá logika.

Ať již jsou skutečné kvality Berlitzových prací jakkoli diskutabilní, jisté je jedno: způsobily doslova explozi literatury o bermudském trojúhelníku. Každý z dalších autorů z Berlitze tak či onak vycházel a vychází. Jedni jeho myšlenky opakovali a dále rozvíjeli, jiní s nimi naopak polemizovali a pokoušeli se je vyvrátit.

Jeho předchůdci i následovníci

Třebaže Ch. Berlitz zřejmě zůstane již natrvalo „klasikem“ literatury o bermudském trojúhelníku, nebyl zdaleka první, kdo o této problematice

psal. Z jeho předchůdců a někdy současně i následovníků uvedme alespoň ty nejvýznamnější.

Na prvním místě je třeba uvést Američana Edwarda Roweho Snowa, autora úspěšné knihy *Mysteries and Adventures Along the Atlantic Coast (Záhady a dobrodružství břehů Atlantiku, 1948)*. Shromáždil v ní záhadné a nevysvětlitelné události, k nimž došlo v Atlantiku včetně oblasti bermudského trojúhelníku. Snow, který se narodil v roce 1902 a zemřel o osmdesát let později v Bostonu, vystudoval Harvardovu a Newyorskou univerzitu a byl opravdu plodným spisovatelem – zanechal po sobě na stovku knih věnovaných dějům na pobřeží Nové Anglie neboli USA: od titulů mapujících změny zdejšího života až po piráty, jimž věnoval hodně pozornosti.

Edward Rowe Snow

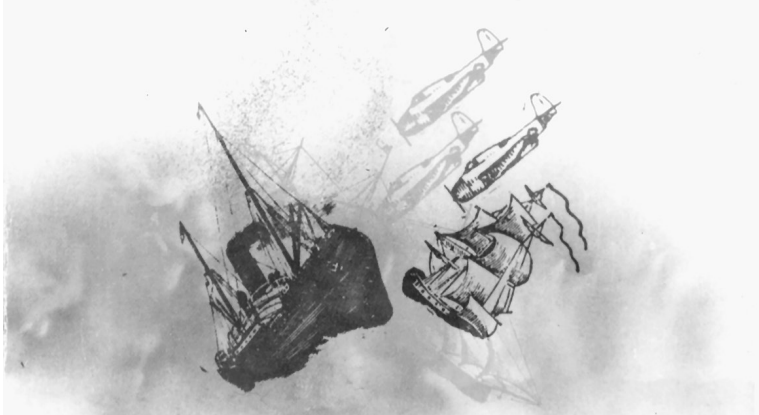
Přímým Berlitzovým předchůdcem je John Wallace Spencer, autor práce *Limbo of the Lost (Předepklí zatracenců, 1969)*. Jako bývalý letecký důstojník se zaměřil především na neobjasněné letecké katastrofy, k nimž shromáždil řadu cenných faktografických údajů. Po několik let se zabýval také problematikou UFO, a proto není divu, že podle jeho názoru mohou mít vše podivné v „trojúhelníku smrti“ na svědomí pouze nadpřirozené síly, patrně z kosmu.

T8243 * \$1.50 * A BANTAM BOOK

IS IT
"THE BERMUDA TRIANGLE"
OR
"THE DEVIL'S TRIANGLE"?
EITHER WAY, IT IS ONE OF THE GREAT
UNSOLVED MYSTERIES OF OUR TIME!

LIMBO OF THE LOST

THE MILLION-COPY BESTSELLER
BY JOHN WALLACE SPENCER
REVISED AND EXPANDED,
WITH 16 PAGES OF ILLUSTRATIONS

Nejznámější kniha Johna Wallace Spencera

Spencer do jisté míry navázal na Ralpha Barkera, který vydal v roce 1966 práci *Great Mysteries of the Air (Velké záhady vzduchu)*. Shromáždil v ní údaje o leteckých katastrofách, které se v jeho době nepodařilo objasnit, a vyslovil názor, že viníkem je antihmota kosmického původu, hromadící se pod pevninami a mořským dnem. Pokud tato antihmota pronikne do ovzduší a setká se s letadlem či lodí, zničí je doslova beze stopy.

Dalšími Berlitzovými předchůdci byli Vincent Hayes Gaddis a John Godwin. První uveřejnil v únorovém čísle časopisu *Argosy* z roku 1964 článek *The Deadly Bermuda Triangle (Smrtící bermudský trojúhelník)*, v němž byl poprvé použit tento termín. Pro velký ohlas vyšel článek o několik měsíců později také v magazínu stoupců UFO *Flying Saucer Review* a v roce 1965 napsal na jeho základě V. H. Gaddis kapitolu *The Triangle of Death (Trojúhelník smrti)* do své knihy *Invisible Horizons (Neviditelné horizonty)*. J. Godwin vydal práci *The Baflying World (Pomatený svět, 1968)*, v níž v mnohém navázal na Gaddise, přinesl však i některé nové údaje a hypotézy.

O Gaddisovi si můžeme povědět, že se narodil v prosinci roku 1913 a zemřel v únoru 1997, dožil se tedy opravdu požehnaného věku, pracoval v rozhlase i jako novinář a vedle záhadných událostí na moři se zajímal rovněž o paranormální jevy. Byl autorem řady knih, jednu věnoval i zvykům a legendám amerických Indiánů.

Ivan Terence Sanderson byl původem Skot narozený v lednu 1911 v Edinburgu. Vystudoval biologii na slavné Cambridge, za války sloužil u britského námořnictva a později odešel za Atlantik, aby se z něj stal naturalizovaný Američan. Zabýval se kryptozoologií a paranormálními jevy a založil Společnost pro výzkum neznámého (STTU) se sídlem v USA a velmi pestrá členská základna – od vědců a amatérských nadšenců až po okultisty. Stal se autorem více než dvaceti prací, z nichž dosáhly největšího úspěchu *Invisible Residents (Neviditelní vyslanci, 1970)* a *Investigating the Unexplained (Vyšetřování nevysvětlitelného, 1972)*. Zemřel v únoru roku 1973. Ludvík Souček ho trefně charakterizoval jako „neúnavný protějšek Isaaca Newtona, který ze zásady nevymýšlel hypotézy“, a „pravou studnici domněnek“. Podle Sandersonova názoru existuje na naší planetě dvanáct nebezpečných zón (bermudský trojúhelník je samozřejmě jednou z nich), v nichž dochází k anomáliím magnetického původu, schopným měnit gravitaci a pravděpodobně působit i na čas.

Ivan Terence Sanderson

K Berlitzovým následovníkům můžeme počítat také Richarda Winera s jeho publikací *The Devil's Triangle* (*Ďábelský trojúhelník*, 1974), která vyšla pro velký úspěch hned následující rok v rozšířeném vydání. Americký autor narozený v květnu 1925 a zemřelý v listopadu 2016 (dožil se tedy devadesátky) napsal řadu knih o mystériích a paranormálních jevech, velký zájem měl o problematiku duchů.

Duchům věnoval velkou pozornost také Adi-Kent Thomas Jeffrey, je muž se proto dostalo přezdívky „mistr makabrična“. Zemřel v roce 1990 a z velké řady jeho knih si uvedme *The Bermuda Triangle* (1973) a *Triangle of Terror* (*Trojúhelník hrůzy*, 1975).¹ Z dalších autorů sedmdesátých let,

¹ O tomto muži, který své knihy věnoval synu Bobbymu, si povězme jednu zajímavost, která v mnohém dokresluje rysy autorů literatury o trojúhelníku. V jednom pořadu americké televize věnovaném bermudskému trojúhelníku nabídl moderátor Jeffreymu, že mu vyplatí tisíc dolarů za každého člověka, loď i letadlo, které se beze stopy ztratily v bermudském trojúhelníku, když mu na druhé straně on, Jeffrey, zaplatí jeden cent (jedna setina dolaru) za každou osobu, plavidlo či letoun, jež v této oblasti nepotkalo nic podivného. Jeffrey nabídku, jistě lákavou, nepřijal.

kdy literatura o bermudském trojúhelníku prožívala opravdový boom, je třeba připomenout ještě Roberta Charrouxe a jeho titul *The Bermuda Triangle* (1973) a Warrena Smitha, který vydal knížku *Triangle of the Lost (Trojúhelník zmizelých)*, (1975). Od osmdesátých let minulého století vyšly další práce, většinou však již jen shrnují dříve zjištěná a vyslovená fakta, domněnky a hypotézy a někdy se je pokoušejí nově interpretovat.

Problematikou bermudského trojúhelníku se také velmi často zabývají autoři „ufologické“ literatury – Frank Edwards, Donald E. Keyhoe, Robert Dione a další. Není jisté třeba dodávat, že pro ně je „trojúhelník smrti“ jedním z důkazů existence a činnosti UFO na naší planetě.

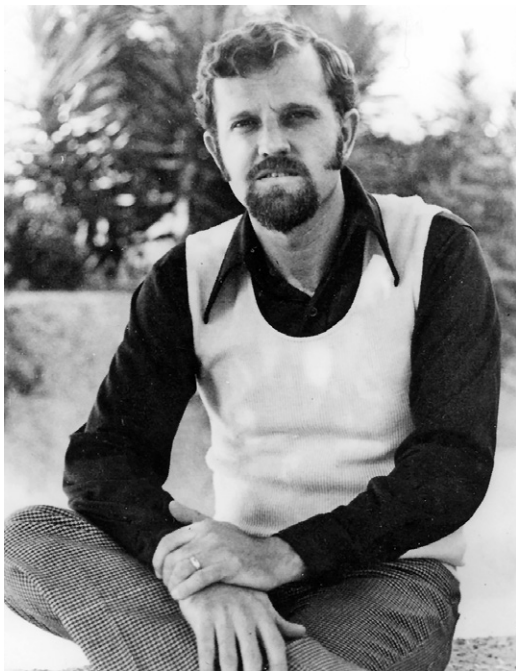
„Klasik“ oponente Lawrence David Kusche

„Klasikem“ druhého směru – odpůrců záhad bermudského trojúhelníku – je také Američan: Lawrence David Kusche. Narodil se v roce 1940, pracoval jako pilot a letecký instruktor a v roce 1975, kdy byl pracovníkem informačního oddělení Arizonské univerzity, vydal knihu *The Bermude Triangle Mystery – Solved (Záhady bermudského trojúhelníku – rozluštění)*, v níž se pokusil na základě vlastního rozsáhlého výzkumu ukázat záhady tohoto prostoru v jiném světle. Podařilo se mu shromáždit řadu faktografických údajů (nezapřel v tom svou vysokou profesionalitu) a uvést na pravou míru bezpočet omylů a výmyslů. I on však zůstal uprostřed cesty. Snad právě proto, že si předem vytkl konečný cíl své práce a tomuto cíli pak podřídil vše. Řadu událostí, k nimž v bermudském trojúhelníku došlo, například zcela opomenul a naopak nejvíce faktografie snesl při dokazování zjevných a často již známých omylů či legend.

Tam, kde to vyhovuje jeho koncepci a záměru, přijímá Kusche domněnky za prokázaná fakta a naproti tomu na řadě míst zpochybňuje či neuvádí objektivně prokázané skutečnosti, jestliže neodpovídají cíli, který si vytkl. Jednou využívá novinový článek jako příklad omylu, podruhé nekriticky přejímá nepřesnosti a domněnky novináře jako prokázaná fakta a „opomene“ uvést, že později se zjistilo něco jiného.

Kdybychom chtěli co nejstručněji vyjádřit metodu jeho práce a závěry, k nimž dospěl, mohli bychom říci asi toto: jestliže Berlitz a jeho stoupenci vysvětlují vše teorií něčeho nadpozemského a nadpřirozeného, Kusche

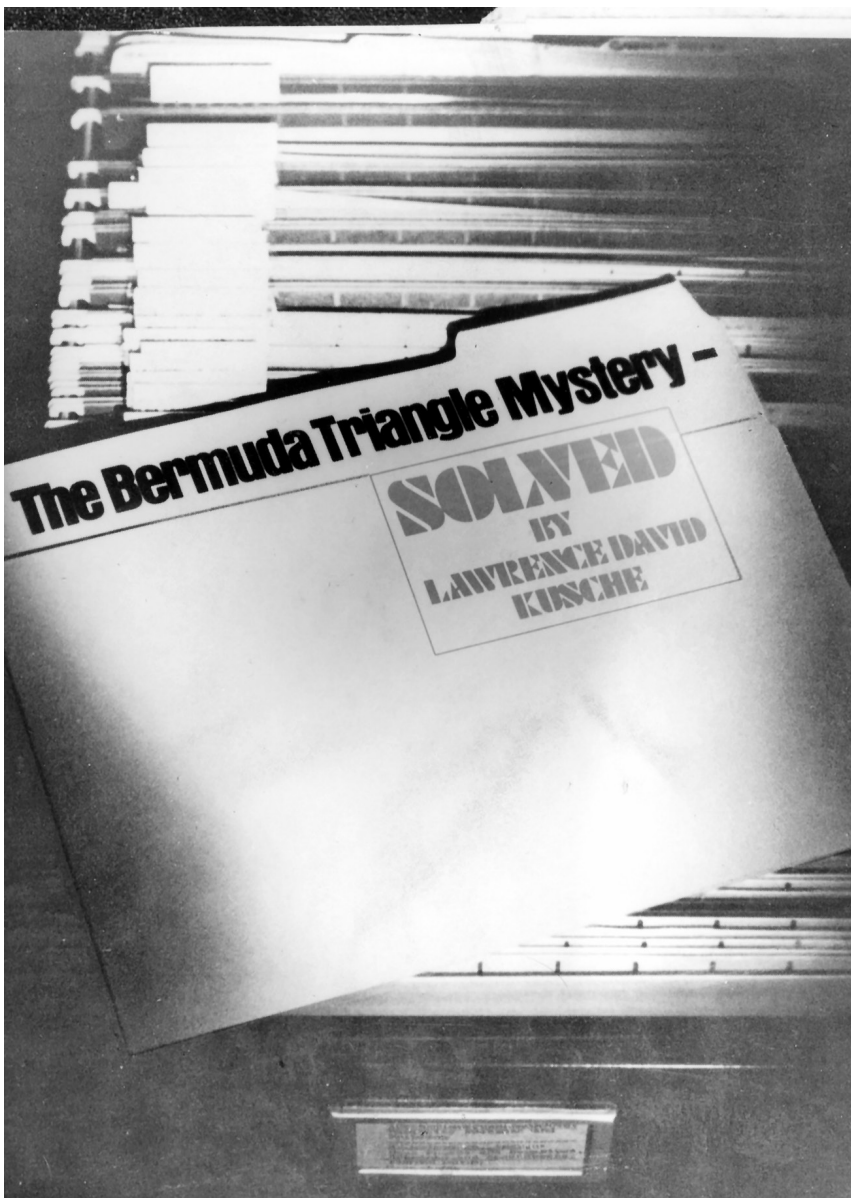
řeší vše teorií mořských bouří a uragánů nebo alespoň špatného počasí. Kdykoli zmizela loď, letadlo nebo lidé, podařilo se Kuschemu najít někde poblíž nějakou větší nebo i menší mořskou bouři, respektive vichřici, a to často i za cenu dost krkolomných výpočtů místa, kde se loď nebo letadlo mohly v ten který den či hodinu nalézat.

Lawrence David Kusche

Přímo klasickou ukázkou tohoto postupu je závěr kapitoly o zmizení lodi El Caribe v říjnu 1971. Říká se zde: „Nepodařilo se najít zprávy o bouřích v oblasti Karibského moře v době, kdy zmizela El Caribe, což však zdaleka neznamená, že zde bylo dobré počasí.“

Z těchto a řady jiných důvodů nelze přistoupit na často uváděné tvrzení, že Ch. Berlitz si pouze vymýšlí a mate čtenáře, zatímco L. D. Kusche zůstává vždy objektivní a má ve všem pravdu. Ve skutečnosti uvádějí oba, byť v rozdílné míře, prokázaná fakta stejně jako hypotézy a domněnky,

Nejznámější Kuscheho kniha

oba jsou stejně zaujati svou představou a řídí se starou zásadou, že účel světí prostředky.

Právě v této apriorní zaujatosti a ve snaze dokázat za každou cenu pravdivost svých závěrů (a nepřiznat, že jsou věci nevysvětlené a pro nedostatek objektivních faktů i nevysvětlitelné) je pravděpodobně hlavní příčina toho, že Kuscheho práce se nesečkala s větším ohlasem. Jestliže knihy Berlitze, Spencera, Sandersona a dalších vyšly v mnoha reedicích a byly přeloženy do řady jazyků, Kuscheho kniha u čtenářů v podstatě propadla. A nejen proto, že demaskovat záhady a legendy nebývá vždy populární. Větší úspěch neměla ani jeho další kniha *The Disappearance of Flight 19 (Zmizení letky 19)*, která vyšla v roce 1980. Patrně proto se Kusche jako spisovatel odmlčel.

Pokud si nezavěšený čtenář přečte některou z prací Ch. Berlitze, nebude ani na okamžik pochybovat o tom, že v bermudském trojúhelníku dochází téměř denně k záhadným zmizením lodí, letadel a lidí, a dá mu za pravdu i v tom, že to rozhodně nemůže být dílem pozemských sil. Naproti tomu po přečtení knihy L. D. Kuscheho nabude přesvědčení (i když třeba s určitými pochybnostmi), že bermudský trojúhelník a jeho záhady jsou docela obyčejný nesmysl. A přitom jde o stejné události, stejná data a jména. Vše se může zdát na první pohled stejné. Rozdíly jsou jen ve způsobu řazení jednotlivých událostí, jejich vzájemných souvislostí, ve zdůraznění odlišných momentů a skutečností, ve využití znalosti psychologie apod.

Noviny a časopisy o „trojúhelníku smrti“

Zvláštní kapitolu při popularizaci záhad bermudského trojúhelníku představují novinové a časopisecké články a stati, v posledních letech pak internetové stránky. V drtivé většině nepřinášejí nic nového. Spíše opakují nebo lépe řečeno opisují údaje a domněnky publikované v Berlitzových nebo Kuscheho pracích či těch, kteří je od obou „klasiků“ převzali. Často si navíc jejich autoři nějaký ten detail přidají, občas něco špatně pochopí nebo přeloží, některou možnost interpretují jako skutečnost, používají neopodstatněná nebo kategorická tvrzení atd. Kolikrát již například byla záhada bermudského trojúhelníku v různých časopisech „definitivně“ rozluštěna? A kolikrát se za měsíc nebo za půl roku objevil ve stejném časopise nový článek, který naopak tvrdil, že záhady jsou ještě záhadnější?

PARASCIENCE

of your information
"fair use"
the copyright law, should
not be reproduced.

The meretricious triangle

As a sequel to his best seller *The Bermuda Triangle*, Charles Berlitz has now published *Without a Trace*, which details further alleged mysteries of this notorious region of the western Atlantic.

But, as with his first book, the facts and stories Berlitz relates are hard to substantiate

Graham Massey

a producer on
BBC 2's *Horizon*
programme

You can't walk into a bookshop nowadays without noticing a vast range of books dealing with "fringe" science or, more unkindly, pseudoscience. Ranging from ESP to UFOs, ghosts to Geller, pyramids to poltergeists, ancient astronauts to astrology, such books appear to have firmly gripped the popular imagination, so much so that university professors have been heard muttering darkly that their students today seem steeped in irrationalism.

Two years ago the American author Charles Berlitz joined the ranks of this movement with a book that went straight into the best seller lists, notched up five million sales worldwide and created a popular legend. Berlitz's *The Bermuda Triangle* told the story of an area of the western Atlantic between, roughly, Florida, Puerto Rico and Bermuda, where hundreds of ships and planes, and thousands of people, have disappeared in mysterious circumstances, leaving no wreckage and no survivors. Last garbled radio messages from the doomed vessels told of wildly spinning compasses, strange seas, loss of power and unidentified objects in the sky. The authorities, at a loss to explain these disappearances, have been operating a cover-up to conceal the fact that some unknown, inexplicable force is operating in the area.

Now a new book by Berlitz continues the story. In *Without a Trace* he collects together more evidence from the Bermuda Triangle to prove his thesis that something very strange indeed is happening out there, something that baffles science and defies our understanding. Now if everything reported in the Triangle books is indeed true—and the same goes for other books on similar themes—then science and scientists have a real problem on their hands. If true, these are phenomena for which conventional science has no answer; they demand new rules and new explanations. Nor should the rational "sceptic" simply dismiss these ideas as irrelevant or unimportant—the book sales, the audiences at lectures, the film and television programmes made on such subjects testify to the immense appeal these topics have for large numbers of people. The Triangle story is among the most powerful of this genre because people actually die out there, and all our sophisticated knowledge seems unable to prevent this or even provide a reasoned explanation.

The Triangle stories are undoubtedly intriguing, but are they true? What first makes one suspicious of the stories of disappearances is that almost every single book and article on the Triangle uses the same old incidents and almost identical words and phrases to describe them. Most can be traced back to an article written by one Vincent Gaddis in 1964 for the men's adventure magazine *Argosy*: since then, like Topsy, they've just grown and grown. *Without a Trace* repeats the roll-call of disappearances reported in *The Bermuda Triangle*, yet in fact none of the incidents

written about there happened as described. For example the Japanese tanker *Raifuku Maru*, according to the legend, totally vanished in the Triangle after sending a strange message "Danger like Dagger now, come quick." The actual message, as recorded in the radio log of the receiving station is in fact "Now very danger, come quick!" and a ship answering this SOS arrived in time only to see the *Raifuku Maru* sinking in a raging storm. The caber cruiser *Witchcraft* is supposed to have disappeared in mysterious circumstances in December 1967, in calm weather while actually moored to a specific buoy—No 7—only one mile off Miami Beach. In fact the US Coastguard records show that a storm was blowing up, that the *Witchcraft* had no idea of its position, and had radioed that its propeller had been damaged—thus drifting helplessly in heavy seas. The reported last message from the *Witchcraft* "I've never seen one like that before" does not appear in the US Coastguard records, only in books on the Triangle. The local papers reporting the incident at the time did not feel this loss was in any way remarkable.

Two KC 135 jet stratotankers disappeared "in strange circumstances" in 1963 with wreckage from each found hundreds of miles apart—according to the legend. The fully documented report of this incident—and the full scale rescue mission that followed it (ignored by the Triangle writers) clearly describes how wreckage from both planes was found at one location and concludes there was a mid-air collision—the planes were flying in close formation—in the turbulent weather conditions reported at the time.

The Triangle story also includes the loss of a British York transport troop carrier, a US Globemaster transport plane and a German ship *Freja*, which in fact were lost respectively near Newfoundland, off the coast of Ireland and in the Pacific—areas which hardly qualify for the Triangle even by the rather elastic boundaries that Triangle writers employ.

The most famous Triangle story is that of the loss of Flight 19 in December 1945; it is reported at length in both Berlitz books and it's arguable that without this story the Bermuda Triangle mystery would never have "taken off". A flight of five US Navy Avenger bombers, carrying a total crew of 14, set off on 5 December, 1945, from Fort Lauderdale Naval Air base on what was to be a routine training mission. The weather was clear. Fifteen minutes before they were due to land the control tower received a frightening message from the obviously panicky lead of the flight, Lieutenant Charles Taylor: "We seem to be off course . . . we cannot see land . . . we don't know which way is west . . . Everything is wrong, strange . . . even the ocean doesn't look as it should . . . it looks like we are . . ." The message abruptly broke off; then, silence. A Mariner rescue plane with 13 men on board immediately took off on a rescue mission: suddenly it too vanished.

O bermudském trojúhelníku často psaly a dál píše periodika
vydávaná „ufology“

Určitou výjimkou v této záplavě jsou stati odborníků, kteří se poctivě snaží ukázat na možné příčiny podivných jevů v oblasti bermudského trojúhelníku i v jiných oblastech světových moří a oceánů. Většinou jsou však psány z hlediska úzké autorovy odbornosti či zkušenosti, a proto obsahují jen pokusy o vysvětlení některých dílčích skutečností a událostí.

Zvláštní skupinu tvoří články vzniklé na základě vědeckých výzkumů a experimentů prováděných v oblasti trojúhelníku. Bohužel i zde se stává, že někteří novináři změni hypotetické závěry v kategorické, a není výjimkou ani to, že vkládají vědcům do úst výroky, které nikdy (alespoň v této podobě) neřekli.

Internetové stránky věnované bermudskému trojúhelníku

„Síť sítí“ sice nabízí na téma bermudského trojúhelníku desetitisíce příspěvků, ale už po přečtení několika desítek z nich čtenář pochopí, že i v tomto případě jejich tvůrci opisují jeden od druhého a až na nepodstatné výjimky nepřinášejí vůbec nic nového, jen opakují, často velmi volně či přímo nepřesně, to, co už bylo mnohokrát uvedeno. Obvykle je nejdůležitější „bombastický“ název, který má přilákat čtenáře. Vždyť kdo by odolal lákadlu v podobě titulku „10 šokujících faktů o Bermudském trojúhelníku“?

Dokonce lze říci, že na internetu se objevují mnohem zkreslenější údaje a tvrzení než v knižních publikacích či v novinových a časopiseckých článcích, patrně proto, že si tu každý může napsat cokoliv a neexistuje redaktor, který by text alespoň stylisticky (a většinou i gramaticky) upravil. V mnoha případech jde o velmi nepodařené překlady z angličtiny či jiných jazyků prozrazující neznalost základní námořní či letecké terminologie i širších souvislostí, doufejme, že jen u toho, kdo se pod příspěvek podepsal.

„Za posledních sto (či 25 let!) let se v této oblasti ztratilo přes tisíc lodí a letadel. O život přišlo obrovské množství lidí... Každý rok se v průměru ztratí 4 letadla a 20 plavidel... Zmizení malé rybářské lodě anebo sportovního letadla je na pořádku floridské policie až dvakrát týdně...“

Přečtěte si tento citát znovu, až dočtete knížku, a pochopíte, proč není třeba na tomto místě cokoliv dodávat.

Ludvík Souček a Zdeněk Kukal o bermudských záhadách

Pokud jde o naši knižní produkci i časopisecké stati a články, musíme bohužel konstatovat, že náš čtenář neměl dosud možnost seznámit se se základními pracemi o bermudském trojúhelníku v českém nebo slovenském překladu. Některé části nebo závěry prací Ch. Berlitze a L. D. Kuscheho byly publikovány v časopisech, bohužel vytržené ze souvislosti (zejména u Berlitze). Časopisecké články se často navzájem vyvracejí, obsahují mnoho nepřesností, prozrazují překladatelské nedostatky svých autorů, pokoušejí se přidat to, co se může čtenářům líbit, a ve svých závěrech bývají většinou neprávem jednoznačné a kategorické.

Hlouběji se v širším kontextu věnoval bermudskému trojúhelníku Ludvík Souček ve své knize *Tušení souvislostí* z roku 1978. Kapitola *Od zmizelých lodí k jiným vesmírům* však prozrazuje silné ovlivnění pracemi Ch. Berlitze. Souček přijal jejich faktografii a nezřídka i další argumenty, které směřují k nám již známému závěru.

Jedinou monografií o „trojúhelníku smrti“ vydanou u nás před první verzí této knihy (ale i po ní) je práce Zdeňka Kukala *Záhada bermudského trojúhelníku*, s podtitulem *Fantazie a skutečnost*, z roku 1985. Přináší řadu zajímavých a cenných údajů z oblasti, v níž je autor odborníkem, tj. v sedimentologii, mořské geologii a geotektonice této oblasti Atlantiku.

Pokud však jde o analýzu padesáti nejznámějších případů, nechal se autor až příliš inspirovat pouze prací L. D. Kuscheho a jeho metodou. Navíc se i oproti Kuscheho originálu dopustil řady nepřesností, mnohdy značně měnících smysl, na některých místech se dostal se svým vzorem i do rozporu, třebaže údajně cituje z jeho díla. Z celé práce je až příliš cítit snaha dokázat, že bermudský trojúhelník je jenom nesmysl a zastánci jeho záhadnosti docela obyčejní šarlatáni.

A tak i v našich domácích podmínkách se potvrzuje to, co jsme si již řekli: Zdá se, o bermudském trojúhelníku lze psát jen podle zásady buď, anebo. Každý autor hájí svou pravdu a stoupenci obou směrů se občas nechávají vyprovokovat ke zbytečně ostrým invektivám na adresu svých protivníků. Toho se pokusíme vyvarovat a podíváme se na problematiku „trojúhelníku smrti“ bez předem stanoveného závěru a se snahou po udržení objektivního a nestranného přístupu.

Trojúhelník ztracených lodí, letadel a lidí

S tímto podtitulem vyšla v roce 2004 v bratislavském nakladatelství Eugenika poměrně útlá práce Miroslavy Bajusové ml. *Bermudský trojúhelník – mýtus nebo skutečnost*. Seznam použité literatury obsahuje pouze tři položky, mezi nimi i první vydání knížky, již právě držíte v ruce, z které autorka doslova převzala celé dlouhé pasáže. Využila však americký (nejen) dobový tisk a přináší některé zajímavé podrobnosti k případům zmizelých Avengerů a Martina Marinera, lodi *Marine Sulphur Queen* i některým dalším. Slabinou jsou naopak chyby a překlepy a nepřesnosti v odborné terminologii.

Představuje se místo děje

Dříve než se ponoříme do sledování dramatických příběhů více nebo méně záhadného mizení lidí, lodí a letadel v bermudském trojúhelníku, nebude na škodu si tento prostor trochu přiblížit.

Více variant „trojúhelníku smrti“

„Klasický“ bermudský trojúhelník, který poprvé vymezil V. H. Gaddis v článku otištěném v časopisu *Fate* v roce 1952, zaujímá prostor mezi Bermudami, Floridou a Portorikem. Jde zhruba o rovnoramenný trojúhelník se stranami přibližně 1 700 kilometrů, tedy o plochu téměř 1,5 milionu čtverečních kilometrů. Pro srovnání, zhruba stejnou rozlohu mají Francie, Spolková republika Německo, Španělsko, Portugalsko, Belgie, Nizozemsko a Švýcarsko dohromady.

Vincent Hayes Gaddis

Warren Smith ohraničuje bermudský trojúhelník čarou probíhající na severovýchod od přístavu Norfolk ve Virginii až po 40. rovnoběžku, odtud na jih po Trinidad, kde se lomí na severozápad k Floridě a podél pobřeží USA se vrací zpět do Norfolk. Vymezená plocha se tak mnohonásobně zvětšuje.

I. Sanderson naproti tomu soudí, že trojúhelník vlastně vůbec není trojúhelníkem, ale jakýmsi romboidem či kosodélníkem, který zahrnuje i přilehlé oblasti oceánu. Jde opět o plochu několika milionů čtverečních kilometrů.

Podle J. W. Spencera představuje bermudský trojúhelník prostor ohraničený celým východním pobřežím Spojených států od mysu May v New Jersey včetně Mexického zálivu a větší část Karibského moře s vrcholem na Bermudách.

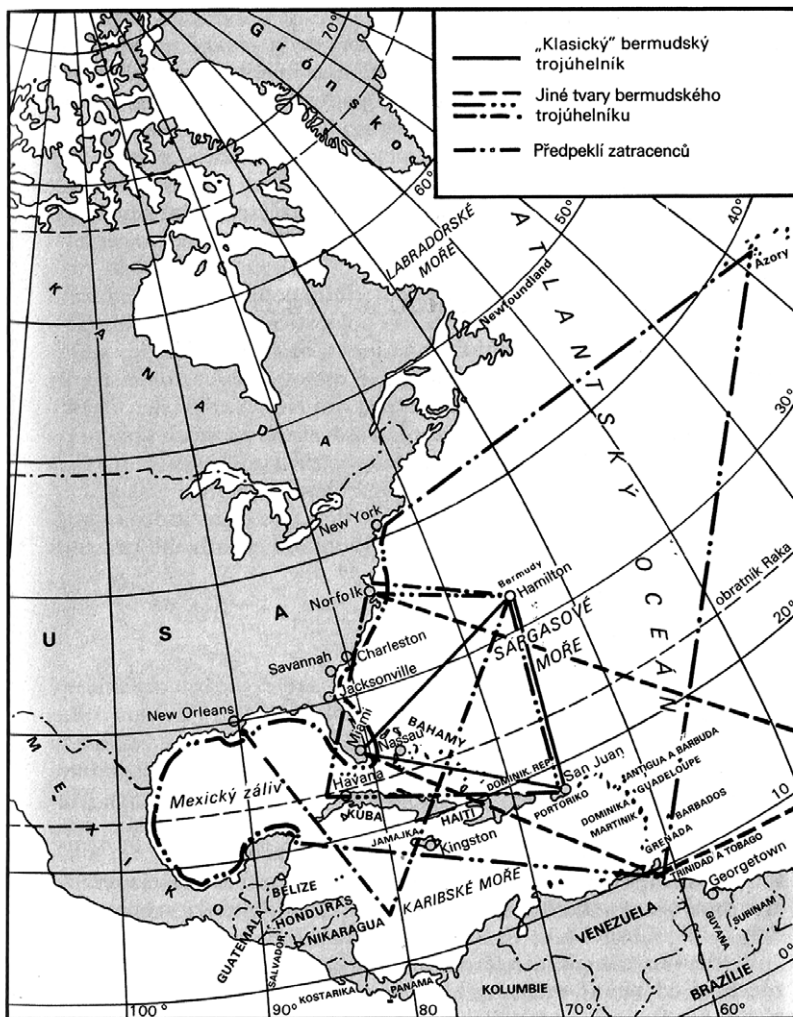
J. Godwin je naproti tomu přesvědčen, že hranice této oblasti ve tvaru nepravidelného čtverce tvoří dvě spojnice: Bermud s Norfolkem na severu a Kuby, Haiti a Portorika na jihu.

Ch. Berlitz vymezuje svůj trojúhelník spojnici Bermud a jižní Floridy, která pokračuje přes Bahamy a Portoriko až na 40 stupňů západní délky a odtud se vrací zpět na Bermudy.

Ve všech případech představuje bermudský trojúhelník poměrně značnou část Atlantského oceánu a často také Karibského moře a Mexického zálivu o ploše několika milionů kilometrů čtverečních. Nejde tedy zdaleka o „poměrně malý a přesně ohraničený prostor“, jak se většinou tvrdí, ale naopak o obrovský a přesně nevymezený prostor oceánu, který měnil a mění svůj tvar i velikost podle libovůle jednotlivých autorů, ale především podle jejich snahy zahrnout všechna místa popisovaných událostí do blíže ohraničeného prostoru. Přesto se do něj všechny zaznamenané nebo uváděné případy tak jako tak nevejdou.

Snad právě proto se objevil další termín, mezi čtenáři méně známý: *Limbo of the Lost* (viz J. W. Spencer) neboli „ředpekli zatracenců“, jinak též „pekelný“ či „ďáblův kruh“. Jde o skutečně obrovský prostor Atlantiku, ohraničený celým východním pobřežím USA od státu New Jersey a pobřežím Mexika až po poloostrov Yucatán. Dále probíhá myšlená hranice k ústí řeky Orinoko na jihoamerickém kontinentu, odkud pokračuje až na Azorské ostrovy, aby se vrátila zpět k pobřeží Spojených států zhruba

na úrovni New Yorku. Bermudský trojúhelník má být pouze částí tohoto obrovského prostoru s rozlohou mnoha desítek milionů čtverečních kilometrů. I „pekelný kruh“ však má více tvarů, z nichž některé sahají až téměř k pobřeží Irska.

Tvary bermudského trojúhelníku

Jak je zřejmé, představit si blíže místo děje této knihy je dosti obtížné. Přesto se však pokusme vstoupit do tohoto záhadného prostoru a trochu se porozhlédnout kolem.

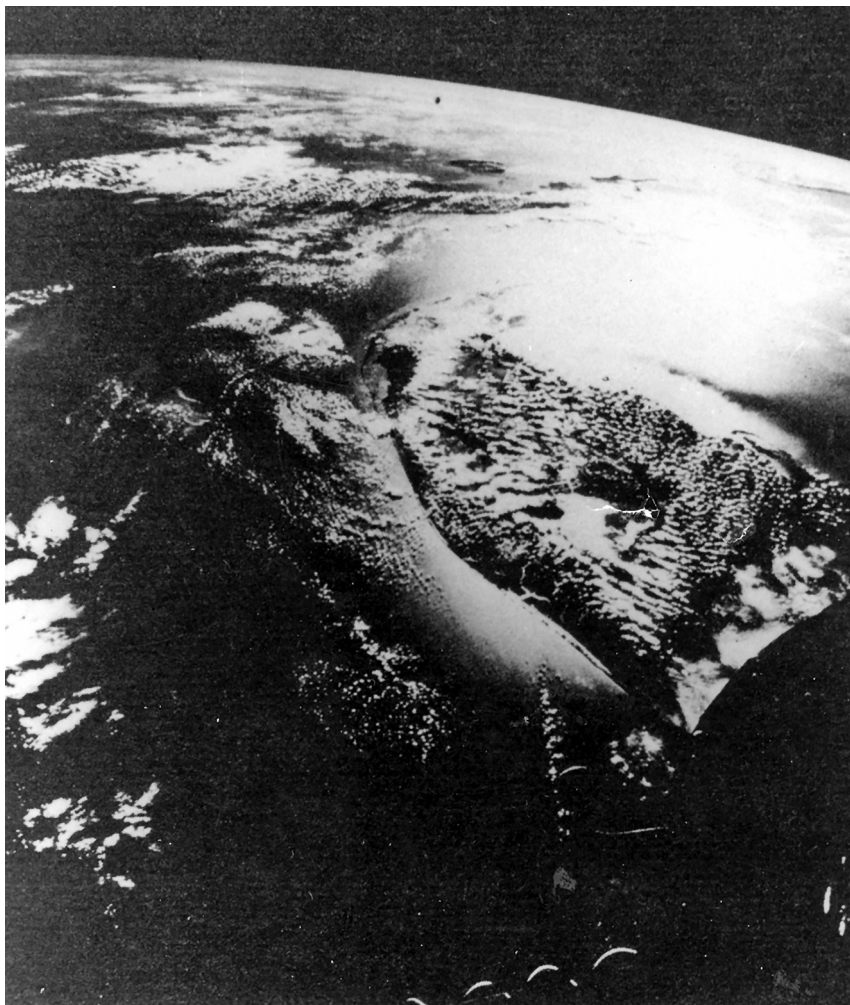
Trochu geografie

Před sebou vidíme obrovský prostor Atlantského oceánu ohraničený na západě pobřežím Spojených států s poloostrovem Floridou a Bahamskými ostrovy, na východní straně hranicí ukrytou ve vlnách oceánu. Na severu tvoří hranici Bermudské ostrovy a legendami opředené Sargasové moře, na jihu pak věnec ostrovů Velkých a Malých Antil. Pokud se s některými autory rozhlédneme ještě dále, spatříme obrovskou plochu Mexického zálivu a Karibského moře; a samozřejmě spoustu větších i menších ostrovů a ostrůvků s cizokrajně znějícími názvy, za nimiž se rýsuje pobřeží Jižní Ameriky s mohutnou deltou řeky Orinoko.

Především nás ale všude obklopují vlny Atlantiku. Jejich barva přechází od temně modré v hlubokém Portorickém příkopu až po různé odstíny zelené v mělčinách kolem Bahamských ostrovů. Na některých místech je možno spatřit průzračnou mořskou vodu i dno se spoustou korálových útesů. A při troše štěstí padne pohled také na vrak lodi ležící na mělčině, který jako memento připomíná nebezpečí zdejších vod přecházejících z rozlehlých mělčin v okolí Bahamských ostrovů v jedny z nejhlubších mořských hlubin u Portorika.

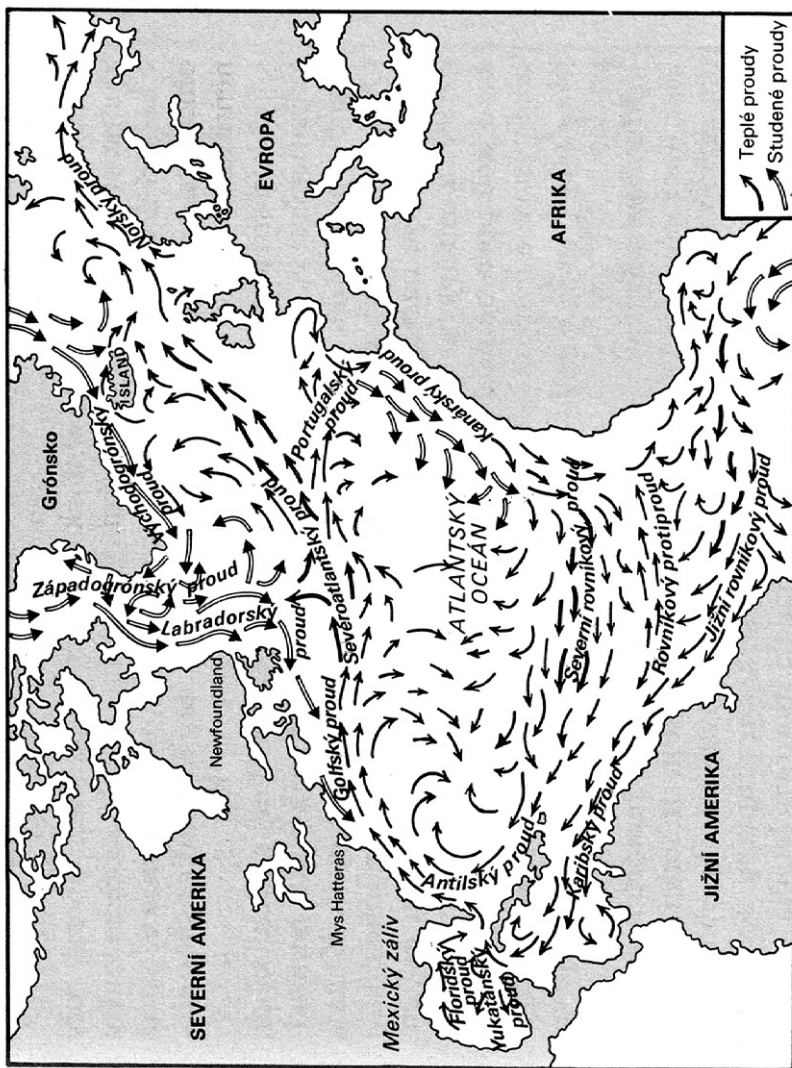
Mořské dno je opravdu velmi členité – pod hladinou se skrývají vápencové útvary, četné jeskyně a tunely, které mohou v době přílivu a odlivu vyvolávat obrovské víry a vlny. Leží tu také několik nejhlubších vodních příkopů na světě: jižní roh příkopu Puerto Rico Trench je hluboký 8229 metrů.

Odborníci i publicisté také hovoří o tzv. modrých dírách, které se vytvořily z vápencových jeskyní ve skalách pod mořskou hladinou – jde o jeskyně a chodby, které se často větví a směřují až k okraji pevninského prahu. Některé údajně vedou až do hloubky okolo 500 metrů, další jsou spojeny podvodními chodbami a jeskyněmi s ostrovními jezery a nádržemi na Bahamách. Proto se v nich objevují mořské ryby, a pokud uvěříme, pak v jedné nádrži vzdálené 32 kilometrů od pobřeží se našel i sedmimetrový žralok. Do modrých děr vtlačuje příliv obrovské

Pohled na prostor bermudského trojúhelníku z paluby kosmické lodi zachycuje jižní část Floridy, Bahamy a část pobřeží Kuby

množství vody, což vyvolává „trychtýře“ na hladině, schopné vtáhnout do modrých děr i malé lodě. Vzhledem k tomu, že „modré díry“ jsou velkou turistickou atrakcí a prohlíží si je mnoho sportovních potápěčů, lze jen těžko předpokládat jejich velkou nebezpečnost.

System mořských proudů v Atlantiku

Oblast bermudského trojúhelníku je rovněž známa mohutnými mořskými proudy – Karibským, Yukatánským, Floridským, Antilským a především nejmohutnějším z nich – GOLFským, který se rodí právě tady. Jsou zde také menší místní proudy, které spolu se svými mohutnějšími druhy často mění tvar dna a ztěžují navigaci. Jsou také schopny, stejně jako mořské

bouře, během poměrně krátké doby pohřbít pod nánosy písku případné vraky menších lodí a letadel, popřípadě je naopak odhalí.

Může nás také fascinovat sloup kouře na obzoru. Jde nepochybně o tornádo, kruhový vzdušný vír o průměru až sto metrů, charakterizovaný mimořádně silným větrem, intenzivním svislým prouděním a silným poklesem tlaku, který má často destruktivní účinky. V letech 1886–1968 (tedy za více než osmdesát let) zde bylo takových tornád zaznamenáno 668, z toho 395 o síle uragánu dosahujícího rychlosti okolo 350 km/hod.

Další zvláštností zdejších zeměpisných šířek jsou tropické cyklony, uragány a hurikány. Mají svou sezonu od května do prosince s vrcholem v září. Na rozdíl od asijských tajfunů dostávají mužská jména. Hurikány Allen, Frederic, David a další způsobily nejen velké materiální škody, ale vyžádaly si i desítky obětí na životech. Za hurikánu David v roce 1979 zahynulo pod troskami zničených domů a v obrovských mořských vlnách přes 700 lidí. Vedle těchto silných vichrů zuřících na velkých plochách jsou nebezpečné i místní hurikány. Tak například v roce 1970 způsobil jeden z nich na letišti ve Fort Lauderdale škody ve výši tři miliony dolarů a přitom o kilometr dál bylo naprosté bezvětří.

V čerstvé paměti ještě máme hurikány Katrina ze srpna 2005 a Irma ze září 2017, které zasáhly Floridu i další státy na jihu. Vítr při nich dosahoval nad mořem rychlosti 280 km/hod a nad pevninou 250 km/hod. Katrina prolomila ochranné hráze a zatopila New Orleans, způsobené škody byly odhadnuty na 25 miliard dolarů. Irma byla jedním z vůbec nejsilnějších hurikánů, zvedala vlny vysoké až osm metrů a muselo před ní být evakuováno na Floridě, v Georgii, Alabamě a Jižní Karolině přes sedm milionů lidí. Hurikán zasáhl také Portoriko, Kubu i další ostrovy v Karibském moři a vyžádal si 134 obětí.

Oblast, v níž se pohybujeme, je známa prudkými a nečekanými změnami počasí, kdy z naprostého bezvětří náhle zaduje vichřice, klidné moře se změní v běsnící živel s vlnami sahajícími do výše několika metrů, jasná obloha se z ničeho nic zatáhne černými mraky a spustí se silný tropický liják. Často se píše také o tzv. bílé smršti, neobyčejně silném nárazu nebo nárazech vichru, který přichází náhle a není provázen mraky ani deštěm.

Místo děje naší knihy leží v tropickém a subtropickém pásmu, ostrovy a ostrůvky se skalnatými břehy či nádhernými písčitými plážemi jsou

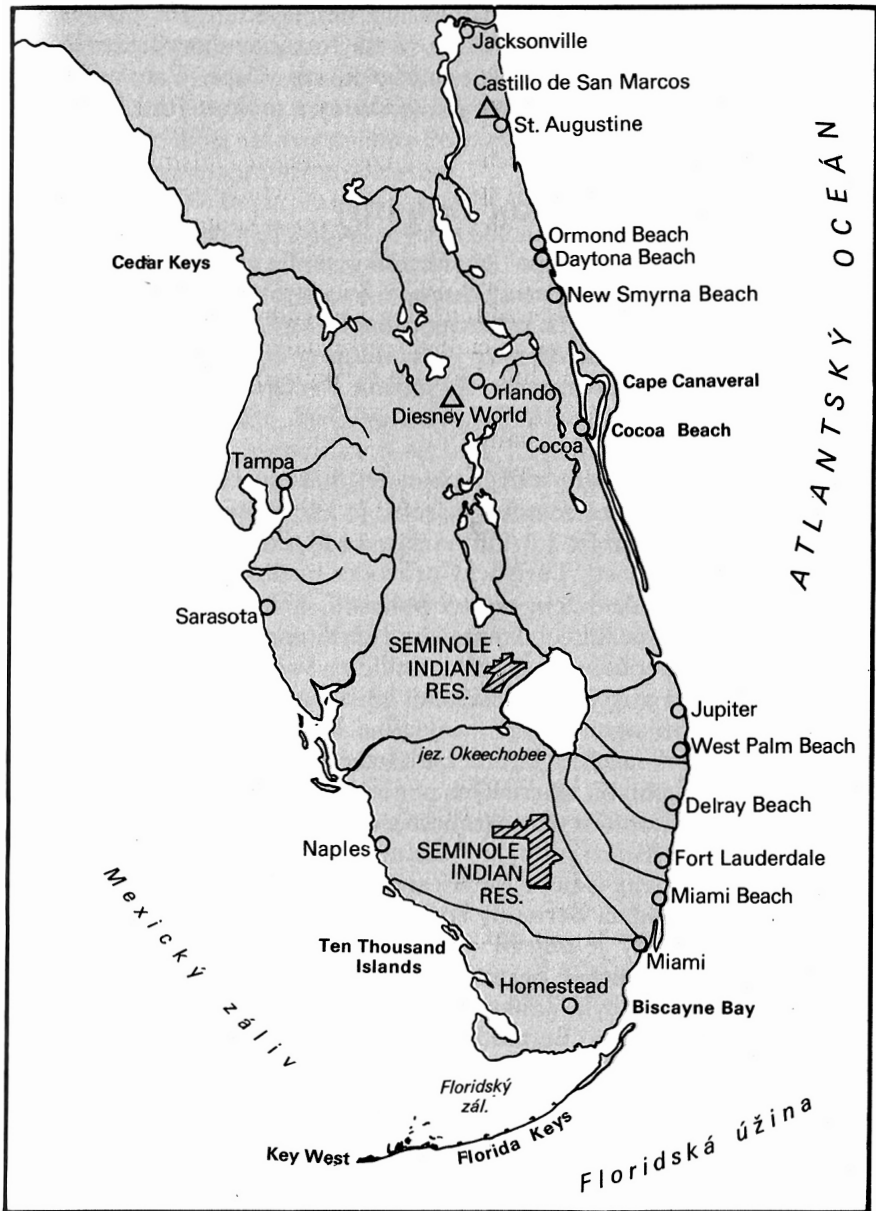
porostlé palmami a jinými exotickými rostlinami, vidíme také výstavná letoviska pro bohaté turisty z USA i Evropy. Zelené vody a jasné slunce – prostě idyla. Alespoň na první pohled.

Oceán mezi Floridou, Bermudami a Bahamami je rájem jachtařů

Množství proplouvajících lodí a hluk leteckých motorů nad nimi však upozorňují, že jsme v místech s velmi hustou sítí lodní a letecké dopravy. Velké osobní i nákladní lodě proplouvají mezi Starým a Novým světem a mnohé směřují k Panamskému průplavu. Rybářské čluny a luxusní jachty, obří boeingy i malá sportovní letadla – to vše křižuje kolem nás. A také vojenská plavidla a letouny, protože na Bermudách a Bahamách jsou základny britské a americké armády. Východní pobřeží USA a zejména Florida jsou posety vojenskými letišti a základnami amerického vojenského námořnictva. Námořní a letecké základny USA můžeme najít i na dalších ostrovech v Karibském moři.

Není divu, že tu dochází k většímu počtu nehod a ztroskotání, ale známá pojišťovna Lloyd v Londýně nepovažuje prostor označovaný za bermudský trojúhelník za nijak výrazně nebezpečnější a nepožaduje vyšší pojišťovací sazby, jak občas někteří tvrdí.

Florida

Na východním pobřeží Spojených států leží řada velkých měst. Je zde nejen New York, Washington a Filadelfie, ale také Norfolk a Portsmouth s obrovskými obchodními a vojenskými přístavy, Charleston, Savannah a Jacksonville, známá letoviska Palm Beach a Miami na Floridě. A také místa, o nichž zatím nevíme nic, a přesto nás budou zajímat mnohem víc než ta, která jsme právě uvedli – například Fort Lauderdale s velkým zábavním parkem či Port Everglades. Přehlédnout nemůžeme ani Cape Canaveral, známé středisko USA pro kosmické výzkumy s mohutným kosmodromem.

Bermudy, Portoriko, Bahamy

Jedním z vrcholů „klasického“ trojúhelníku, podle něhož získal i své jméno, je zámořské území Spojeného království Bermudy. Leží zhruba 1070 kilometrů jihovýchodně od mysu Hatteras v Severní Karolíně a souostroví tvoří 360 korálových ostrovů a ostrůvků o celkové rozloze 53 kilometrů čtverečních, z nichž pouze 22 je obýváno. Nejvyšší bod Bermud se jmenuje Town Hill a dosahuje výšky 76 metrů n. m. Správním střediskem je Hamilton se čtyřmi tisíci obyvatel na ostrově Main Island, jemuž se říká také Great Bermuda. Na dalším z větších ostrovů, Saint David's, je frekventované letiště Kindley Field, s nímž se v knize několikrát setkáme.

Bermudy mají přes 65 tisíc stálých obyvatel, kteří hovoří anglicky a portugalsky, během turistické sezóny se jejich počet více než zesateronásobí. Je zde nejen turistický, ale také daňový ráj, a proto tu sídlí více než dva a půl tisíce mezinárodních koncernů a společností. Turistický průvodce tvrdí, že v přepočtu na počet obyvatel je zde daleko nejvíce policistů, církví, kostelů a golfových hřišť na světě. A také nejvíce lidí ve službách, protože více než desetina obyvatel pracuje v hotelích a penzionech pro bohaté turisty.

Kindley Field je nejen mezinárodní letiště, ale od roku 1940 do konce minulého století bylo také leteckou, námořní a komunikační základnou USA. Byly zde umístěny letky protiponorkových elektronických letadel P-3C Orion, pomáhajících zajišťovat plavbu amerických ponorek vyzbrojených jadernými raketami, a Výzkumné oceánografické středisko U. S. Navy, sledující pohyb ponorek.

Za své jméno vděčí Bermudy španělskému mořeplavci Juanu de Bermúdezovi, který je objevil okolo roku 1503. Dost nešťastně, a z hlediska

Maják Gibbs Hill na Bermudách

legend kolem bermudského trojúhelníku i symbolicky, jeho loď La Garza byla náhlou bouří zahnána na pobřežní útesy. Snad proto pojmenoval Bermúdez ostrovy názvem Islas de los Diablos neboli Ďábelské ostrovy. V roce 1511 se pod tímto názvem poprvé objevily na mapě a o 98 let později sem připluli první angličtí kolonisté. Opět nedobrovolně. Loď *The Sea Venture*, vezoucí sto padesát kolonistů do Virginie, 28. července 1609 u ostrovů ztroskotala, a tak britskému impériu přibyla od roku 1612 další zámořská kolonie, která byla na mapách uváděna jako Sommersovy

ostrovy – podle admirála George Sommerse, který výpravě velel. Stoupcenci záhad bermudského trojúhelníku ji někdy vydávají za jeho vůbec první oběť, ač loď najela na útes.

Druhý vrchol bermudského trojúhelníku, Portoriko, je formálně nezačleněné území či také volně přidružený stát USA s vnitřní samosprávou. Je nejmenším ze všech ostrovů Velkých Antil a patří k němu i několik menších ostrovů či spíše ostrůvků a je také poměrně hornaté – nejvyšší vrchol Cerro de Punta dosahuje výšky 1393 metrů n. m. Svě jméno získalo ze španělského Pierto Rico neboli bohatý přístav, má rozlohu přes devět tisíc kilometrů čtverečních a od 16. století patřilo Španělsku. To o něj spolu s Kubou, Filipínami a Guamem přišlo za španělsko-americké války v roce 1898, kterou prohrálo. Jeho správním střediskem je San Juan s metrem (od roku 2005) a především velkým mezinárodním letištěm. Na ostrově žije okolo čtyř milionů obyvatel, další více než dva miliony Portoričanů žijí v USA. Hlavními odvětvími zdejší ekonomiky jsou pěstování cukrové třtiny, kávy a banánů, najdeme tu však také chemický průmysl zaměřený

Erebus
at **Latitude 22°**

Erebus Inn now offers a total of ten guest rooms and an unusual lounge-restaurant on a romantic hilltop site overlooking Turtle Cove.

There are four "chalet" type structures floating above the hillside trees; each offering two people seclusion, comfort and a magnificent view.

There are two cottages; each with two bedrooms and baths, and a convertible living area between.

These rooms are usable singly or in any desired combination, for a total of six persons per building.

Although still a remote unspoiled island playground, Providenciales is readily reached by a variety of schedules, non-scheduled, charter and private air transportation, as well as by private or charter boats.

Airlines offer several Miami-Provo connections weekly.

Your Hosts, Gordon & Maureen Boeder (former operators of Habitation Leclerc) assure you of a pleasant stay

For further information please contact:
Erebus Inn
Providenciales
Turks & Caicos Islands, B.V.I.
Telephone: Providenciales 4 40
Or Call Toll Free
800-327-4121

ARGOSY
"UNSPOILED PARADISE – LAST
ATLANTIC REFUGE FROM THE RAT RACE"

MIAMI HERALD
"WHITE SAND BEACHES –
FRONTED BY TRICOLOR SEAS"

skin diver
"PROVO – A VIRGIN
DIVING PARADISE IN THE
TURKS & CAICOS ISLANDS"

*Propagační materiály slibují turistům ráj na zemi
i v bermudském trojúhelníku*

na zpracování ropy a zemního plynu i elektrotechnické a textilní podniky. Většina obyvatel mluví španělsky, druhým úředním jazykem je angličtina.

Bahamské ostrovy, přesněji Bahamské společenství, je ostrovní stát rozkládající se na 22 obydlených a 680 neobydlených ostrovech a asi 2400 korálových útesech. Ostrovy se nijak výrazně nezvedají nad mořskou hladinu a jsou vyhlášené nádhernými písčnými plážemi. Od roku 1717 byly Bahamy britskou kolonií, v roce 1964 získaly samosprávu a o devět let později nezávislost. Zůstaly členy Commenwelthu a britskou královnu zastupuje generální guvernér. Žije zde necelých 400 tisíc obyvatel, většinou afrického původu, kteří hovoří vedle kreolštiny i anglicky, což je úřední jazyk. Jsou velmi pobožní a na Bahamách prý najdeme nejvíce kostelů na osobu na celém světě.

Hlavním městem je Nassau na ostrově New Providence, kde je také velké mezinárodní letiště a přístav. Dalším významným přístavem je Freeport. Na ostrově Mayaguana je námořní základna USA, na ostrově Eleuthera americká radarová stanice a na dalším ostrově Adros je Atlantické podmořské technické a hodnotící centrum (AUTEK), v němž americké námořnictvo testuje ponorky, sonary a další zařízení a techniku. Mnozí naznačují, že by mohlo jít i o něco víc.

Hlavním zdrojem příjmů je cestovní ruch, těží se tu mořská sůl a dřevo, nemálo peněz přináší také loďstvo plující pod tzv. levnou vlajkou a daňový systém, který učinil z Baham jeden z největších „daňových rájů“. Mnohý čtenář si jistě vzpomene, že dočasné útočiště tu našel v roce 1994 i známý „hrdina“ naší kuponové privatizace Viktor Kožený.

Dlouho se soudilo, že právě na bahamském ostrově San Salvador (nyní Watling) vstoupil roku 1492 Kryštof Kolumbus poprvé na půdu Nového světa. Podle nejnovějších výpočtů však s největší pravděpodobností přistál na jiném 14,5 kilometrů dlouhém ostrově Samana Cay, který leží asi 95 kilometrů jihovýchodně od San Salvadoru.

Tolik malá exkurze do geografie a demografie vrcholů „trojúhelníku smrti“. Než zcela uzavřeme tuto kapitolku, pokusme se najít odpověď na otázku, proč byla tato oblast Atlantiku nazvána právě podle Bermud. Toto souostroví sice již dalo jméno typu oplachtění námořních jachet i určitému druhu kalhot, proč se však spojilo i se záhadami a legendami přilehlé oblasti Atlantiku, zůstane pravděpodobně navždy tajemstvím.

Snad za vše může V. H. Gaddis, který svůj trojúhelník vymezující prostor podivných událostí nazval podle jeho nejsevernějšího vrcholu. Ale kdo ví...

Kryštof Kolumbus vstupuje poprvé na americký kontinent

ZNÁMÉ I NEZNÁMÉ PŘÍPADY, ZÁHADY A LEGENDY

Prostřednictvím více nebo méně známých, ale také zcela neznámých případů projdeme více než pět století, protože právě tak daleko do minulosti sahá historie záhad a legend bermudského trojúhelníku. K některým případům zmizelých lidí, lodí a letadel existuje nebo se podařilo získat poměrně dost údajů, u jiných lze konstatovat jen několik málo faktů, mnohé jsou doprovázeny barvitými legendami, jiné neměly to štěstí a zcela upadly do zapomnění. Nejsou vzácností ani případy, které si jsou podobné jako vejce vejci, což budí někdy dojem, že se opakují.

Začalo to již před pěti stoletími?

Vše má, nebo by alespoň mělo mít svůj počátek. Měla by jej mít i historie bermudského trojúhelníku. Proto ti, kteří začali psát po polovině minulého století o jeho podivuhodnostech, pátrali v minulosti a hledali důkazy o tom, že k tajemným událostem zde docházelo již v dávných dobách. To bylo pro získání zájmu a důvěry čtenářů neobyčejně důležité. Logicky se objevila i otázka, kdy se v této oblasti Atlantiku stalo něco záhadného a nevysvětlitelného vůbec poprvé.

Kde jinde začít než u objevitelské plavby Kryštofa Kolumba? U odvažného a tvrdohlavého Janovana, který poznal v životě víc hořkosti než štěstí a zemřel, aniž mohl vychutnat velikost a nesmrtelnost svého objevu. Byl to právě on, kdo se svými námořníky proplul zcela prokazatelně jako první oblastí, jíž se o necelých pět století později začalo říkat bermudský trojúhelník.

Objevil Kolumbus jen Ameriku?

Dne 3. srpna 1492 vypluly ze španělského přístavu Palos tři lodě a zamířily ke Kanárským ostrovům. Největší z nich, karaka, o délce trupu čtyřicet metrů a šířce osm metrů nesla jméno přinášející prý štěstí – *Santa Maria*. Druhá loď, karavela latina jménem *Nina* nebo také *Santa Clara*, měla délku okolo dvacet metrů a šířku něco přes šest metrů. Podobnou velikost měla i třetí z lodí, karavela redonda *Pinta*. Z více než stovky mužů na palubách bylo padesát vojáků a námořníků. Ostatní byli lidé různých povolání a řemesel vybaveni vším potřebným.

Těto nevelké flotile velel muž, do kterého jedni vkládali velké naděje a druzí jej považovali za snílka a blázna. Když mu bylo dvaatřicet, dospěl k názoru, že tolik hledané námořní spojení s Indií by bylo daleko snazší a rychlejší, kdyby se místo na východ plulo stále na západ. Protože nikdo neznal přesný obvod zeměkoule, nebylo možné vypočítat, jak dlouho by taková plavba trvala. Nechyběly ani hlasy, že tak dlouhý pobyt na moři

Kryštof Kolumbus

nemůže žádný člověk vydržet, nehledě na různé legendy o strašných mořských obludách a dalších hrůzách, které v neznámých končinách na odvážlivce čekají. A byli i tací, kteří byli přesvědčeni, že Země je placatá a na jejím konci čeká odvážlivce pád do bezedné propasti.

Mladý Janovan se však své myšlenky nevzdal a nakonec se mu podařilo přesvědčit španělského krále a královnu o prospěšnosti a hlavně reálnosti výpravy do Indie západním směrem. Významnou úlohu zde sehrál velký úspěch Portugalska jako největšího námořního soupeře Španělska, když v letech 1486–1488 portugalský mořeplavec Bartolomeo Díaz obeplul jižní cíp Afriky a objevil cestu na východ. Španělsko proto již nemohlo déle čekat, nechtělo-li ustoupit do stínu svého souseda.

Kolumbus chtěl plout podle 28. rovnoběžky a počítal s tím, že tento směr jej dovede do Cipanga (Japonska) nebo Kataje (Číny). Je zde však jeden háček: cesta přesně po 28. rovnoběžce vede k pobřeží Floridy. Lepší a rychlejší námořní trasa do Ameriky neexistuje dodnes. To vedlo a vede některé i seriózní autory k hypotéze, že Kolumbus neplul do neznáma, ale měl předem jasný cíl. Počínal si v nekonečném prostoru oceánu neobvykle jistě. Nechal například plout loď i v noci pod plnými plachtami, jako kdyby měl jistotu, že nenarazí na pevninu. A také s sebou vezl řadu řemeslníků, nezbytných pro kolonizaci neznámého území.

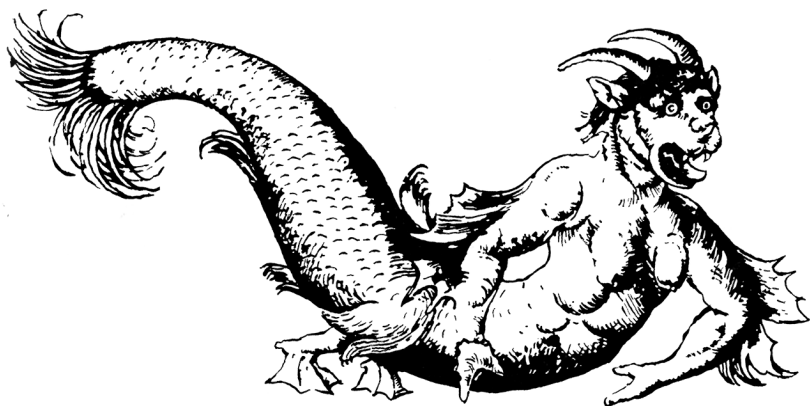
Pravda nebo výmysl? Těžko říci. Z hlediska tématu našeho vyprávění nás mnohem více zaujme skutečnost, že zápisy v lodním deníku z Kolumbovy objevitelské plavby hovoří o „planoucí ohnivě kouli (či pásu) padající do moře“, „podivných záblescích ohně“ vypadajících „jako špatná voskovice, která se rozsvěcuje a zhasíná“, o „záhadných světlech pod mořskou hladinou“, o „mužích vyděšených zmateným chováním lodního kompasu“.

Byla to skutečnost nebo vize těch, kteří uprostřed oceánu propadali zoufalství? Jistě jim v hlavách vířily vzpomínky na vyprávění o velkých nebezpečích, která čekají každého odvážlivce, o mořských příšerách, o neodvratné a strašné smrti. Kolik bylo v těch popisovaných podivných jevech pravdy a kolik lidského strachu spojeného s fantazií? Jak si však vysvětlit, že o 477 let později posádka americké kosmické lodi Apollo 12 spatřila v bermudském trojúhelníku „záblesky živého ohně“ (řeceno slovy kosmonautů) a byla to dokonce poslední viditelná světla na naší planetě?

„Moře klidu“ nebo „moře hrůz“?

Vylíčení Kolumbovy plavby však zaujalo tehdy a zaujímá i dnes také něčím jiným. Pro námořníky byl nejzajímavější popis podivného moře pokrytého zelenými hustými travinami, které se prý snaží polapit a uvěznit každou proplouvající loď. To bylo pro mořeplavce daleko důležitější a hrůzostrašnější než tisíc záhadných záblesků kdesi na obzoru. Jako zkušeni praktikové totiž věděli, jak velké nebezpečí může takové moře představovat pro každou loď, která se pokusí plout v Kolumbových stopách.

Jednalo se o Sargasové moře, oblast Atlantského oceánu, ohraničenou na západě a severu Golským proudem, na východě 40. stupeň západní délky a na jihu 20. stupeň severní šířky. Sargasové moře má hladinu o metr až dva výše než oceán na východ a na jih od něj. To není nic záhadného, ale důsledek toho, že do něj jsou ze všech stran naháněny vody. Teplota vody na povrchu se pohybuje mezi 18 stupni Celsia v zimě a 28 stupni v létě.

Jednou z nejnebezpečnějších mořských oblud prý byl mořský čert

Své jméno dostalo podle volně se vznášející mořské planktonní řasy *Sargassum* (chaluhy), která dosahuje délky až jednoho metru. Původně se mu také říkalo „chaluhové moře“ a za své známější pojmenování vděčí portugalskému názvu pro chaluhu – *sargaco*. Chaluhy se zde shromažďují od nepaměti, protože Sargasové moře tvoří klidnou nádrž uprostřed mohutného a složitého proudění severoatlantských větrů a mořských proudů. Není jich však zdaleka tolik, aby mohly jakkoli bránit plavbě. V této oblasti

prší jen velmi málo a větry, jediná naděje mořeplavců na plachetních lodích, se jí vyhybají. Proto se mu také říkalo „moře klidu“ či „moře bezvětří“.

Sargasové moře v Kolumbově deníku, a nepochybně značně barvitější a hrůzostrašnější ve vyprávění jeho námořníků, se stalo počátkem pro vznik jedné z nejslavnějších námořnických legend novověku. Legenda o Sargasovém moři nabývala stále hrůzostrašnější podoby úměrně tomu, jak se zvyšoval počet plavidel plujících mezi Evropou a Amerikou.

V přístavních krčmách Amsterodamu, Londýna, Le Havru, Janova, Havany, Bostonu i New Yorku se vyprávěly historicky o lodích, které zde byly uvězněny týdny či celé měsíce, a pokud nezavál spásný vítr, často i navždy. Na boky lodě se nalepily chaluhy a držely ji ve svém objetí, palčivé slunce, nedostatek jídla a především vody vykonaly své – posádka zemřela a na moři plula loď, na jejíž palubě čekaly na případné zachránce jen kostry. Jindy se posádka pokusila o záchranu na člunech a uprostřed chaluh tak zůstala stát opuštěná loď.

Sargasové moře si rychle získalo velmi nepěknou pověst. Začalo se mu říkat „moře strachu“, „moře ztracených lodí“ či „hřbitov potopených lodí“. Co na tom, že většina historek byla notně zveličena. Od těch, které vyprávěly o lodích řízených mrtvými posádkami či duchy, až po vyprávění o obrovských mořských nestvůrách, jež zde s oblibou požívají lodě i s jejich posádkami či je alespoň stahují do hlubin.

Konečně i dnes se najdou lidé, kteří pevně věří, že kdesi v Sargasovém moři musí existovat obrovský hřbitov pokladů. Objevují se dokonce odhady, že zde leží pod mořskou hladinou desetina celosvětové hodnoty zlata.

V 17.–19. století se objevila také řada svědectví námořníků, kteří údajně v Sargasovém moři spatřili vraky lodí, na nichž pluli nejen Španělé a Portugalci, ale také Vikingové, Arabové, Římané, Kartaginští a dokonce i Féničané. Byl to nesmysl, ale přiznejme tehdejší mořeplavcům alespoň jednu polehčující okolnost: pro lidi vychované ve víře v nadpřirozené bytosti i jevy a očekávající každou chvíli něco nepředstavitelně strašného, to musel být skutečně úděsný pohled, zvláště v noci, kdy se vše až k obzoru mihotalo v modrém, zeleném a žlutém světélkování vyvolaném obrovským množstvím ryb a měkkýšů. Není právě zde skutečný a přirozený původ „záhadných světél pod hladinou“ i „záhadných záblesků ohně padajícího do moře“?